

Νίκος Ηρ. Τσώνος
Τεχνολόγος Κλωστοϋφαντουργός

Τα Κλωστήρια των Αδελφών Φαίδωνα & Ιωσήφ Απάζογλου και η πορεία τους μέσα στον χρόνο

ΤΟ ΠΙΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ της νεότερης ιστορίας μας ήταν η Μικρασιατική καταστροφή του 1922, από την ήττα του Ελληνικού στρατού, που προέκυψε από άστοχους διχασμούς και υπεραισιόδοξους υπολογισμούς της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας αντίστοιχα. Η συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμών, που επισήμως ξεκίνησε την 1/5/1924, ευνόησε την Τουρκία του Κεμάλ, αφού ξεριζώθηκαν 1,45 εκατομ. Έλληνες απ' τη Μ. Ασία έναντι μόνον 450 χιλιάδων Τούρκων από την Ελλάδα.

Έτσι μια μέρα του 1924 ένα ακόμη βαπόρι γεμάτο με δύστυχους ομογενείς από την Πόλη, την Πρίγκηπο (Μουγιακαντά) κ.ά. πόλεις ξεκίνησε για την Ελλάδα. Στην διάρκεια του μεγάλου ταξιδιού σχηματίσθηκαν αυθόρμητα παρηγοριάς παρέες, που λειπούργησαν ως βάλαμο στις τραγικές και δυστυχώς νωπές ακόμη μνήμες τους.

Μία απ' τις συντροφίες αποτελούνταν από το ζεύγος Λευτέρη και Άννας Ιακωβίδη-Καλιτσόγλου, τις οικογένειες των αφών Φαίδωνα και Ιωσήφ Απάζογλου και την Ελένη Λογοθέτη-Κονοφάγου.

Όταν έφθασαν στον Πειραιά αποχαιρετίστηκαν μ'ευχές και δάκρυα, παίρνοντας ο καθένας τον δρόμο του πεπρωμένου του. Όμως η απρόβλεπτη τούτη ζωή, τους έταξε να ξανασυναντηθούν στο Λαύριο. Περί το 1941 ο Λευτέρης Ιακωβίδης με την σύζυγό του Άννα, μετοίκησε απ' τον Πειραιά στην πόλη μας και προσλήφθηκε στην Γ.Ε.Μ.Α. απ' τον αρχιμηχανικό Κων/νο Κονοφάγο με την παρότρυνση της μητέρας του Ευγενείας. Το 1942 ο ταλαιπωρημένος από κακουχίες και πείνα, σύζυγος της κας Άννας έφυγε από την ζωή και την άφησε μόνη με τις αναμνήσεις της. Αυτές τις μνήμες διαφύλαξαν με τον προσήκοντα σεβασμό τα εγγόνια

της Γιώργος και Λευτέρης Παπαγεωργίου. Κάποιες απ' αυτές μου μεταβιβάστηκαν κι αποτέλεσαν το πολύτιμο προαναφερθέν τμήμα του κειμένου. Εν τω μεταξύ οι εύποροι Αφοί Φαίδων και Ιωσήφ, γιοί του Μικρασιάτη μεγαλοεπιχειρηματία της Κωνσταντινούπολης Ιωάννη Απάζογλου (1866-1947), κατάφεραν να διοικητεύσουν τα κεφάλαιά τους στη χώρα μας, όπου αρχικά ίδρυσαν τα Εριουργεία Ηρακλείου. Αργότερα τους προτάθηκε από Κυβερνητικούς μικροπαράγοντες και φίλους να επενδύσουν στο Λαύριο, που για μια ακόμη φορά μαστιζόταν απ' την ανεργία! Οπότε, αφού το επισκέφθηκαν διερευνητικά μερικές φορές, αποφάσισαν να εγκαταστήσουν Κλωστήρια μονόκλωνων και δίκλωνων μάλλινων και βαμβακερών νημάτων.

Βασικό κίνητρο των επιχειρηματιών απετέλεσε το δέλεαρ των υποσχέσεων για την ελεύθερη επιλογή τοποθεσίας ανέγερσης της μονάδος, που εντοπιζόταν στο λιμάνι, για λόγους «απόκτησης» ιδανικών κλιματολογικών συνθηκών κλώσεως.

Βεβαίως, ισχυρό «χαρτί» ήταν το διάταγμα της 13/6/1935 «Περί παροχής δασολογικών και φορολογικών απαλλαγών», που πριμοδοτούσε τους επιχειρηματίες που θα επένδυαν στο Λαύριο!

Έτσι τα 2 αδέρφια αγόρασαν από το Δημόσιο οικόπεδο 12.438 τ.μ έναντι 186.570 δρχ. Το πωλητήριο Νο 35.613 – που εντόπισε ο κ. Τάσος Βλάδος, Πρόεδρος της ΕΜΕΛ – υπεγράφη την 13/11/1937 στο οποίο μεταξύ άλλων αναφέρεται ότι το οικόπεδο βρίσκεται εντός της πόλεως, χωρίς κανένα σχόλιο για λιμάνι !

Προτού δε αγοράσουν γη, ειδοποίησαν τον Δήμαρχο Λαυρεωτικής Κων/νο Πλειώνη ότι, αν υπάρξει αντίδραση της Δημοτικής αρχής ή άλλου τοπικού φορέα, δεν θα επένδυαν στο Λαύριο!

Η δύσκολη θετική απόφαση παραχώρησης του εν λόγω οικοπέδου – εντός της Λιμενικής ζώνης – απ' το Δημοτικό Συμβούλιο, υπό τον Πρόεδρο Αναστάσιο Γλατζή, δικαιολογείται στο έπακρον, λόγω της δραματικής ανάγκης θέσεων εργασίας στο πολύπαθο αλλά και υπερήφανο ανά τους αιώνες Λαύριο.

Ακολουθεί η σύσταση Εταιρείας με την 21.943/26-3-1938 πράξη του Συμβολαιογράφου Αθηνών Δημητριάδη, όπου αναφέρεται ότι: Το οικόπεδο εισφέρθηκε στο Μετοχικό Κεφάλαιο από τους Α/φούς Απάζογλου, που κατείχαν το 80% των μετοχών, ενώ το 20% κατείχε ο Νικόλαος Δέδες.

Οι εκσκαφές, η θεμελίωση και η ανέγερση του πρώτου με «πριονωτή στέγη» κτηρίου των Κλωστηρίων, σύμφωνα με τ' Αγγλικά πρότυπα, πραγματοποιήθηκαν με τάχιστους ρυθμούς, που θύμιζαν την εποχή του 1862-63 όταν εγκαταστάθηκε και λειτούργησε το 1864 η πρώτη εν Λαυρίω Μεταλλουργική Εταιρεία Roux-Serpieri-Fressynet C.E.

Εντός του 1938 η μονάδα άρχισε να παράγει τα πρώτα νήματα. Εκείνη την περίοδο το απασχολούμενο προσωπικό κυμαινόταν άνω των 180, ενώ το 1991 περί τα 140 άτομα. Μέχρι σήμερα, 21/11/2015, τα σταματημένα από το 1991 Κλωστήρια

αναφέρονται απ'τους παλαιούς Λαυριώτες ως “το εργοστάσιο του ΔΕΔΕ” αν και “πέρασαν” 3 ιδιοκτήτες στα 53 χρόνια λειτουργίας τους. Ο Νικόλαος Δέδες απ' το Κρανίδι, που ήταν πεθερός του Φαΐδωνα Απάζογλου, διορίστηκε εκπρόσωπος της Εταιρείας. Με κάποιες γνώσεις Κλωστικής, διοικούσε δίκαια αλλά αυστηρά, εναρμονιζόμενος με το πνεύμα της εποχής του. Ο Δέδες, που ήταν ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των εργοδοτών και του προσωπικού, κινούσε όλα τα «νήματα» των Δημοσίων σχέσεων, των προσλήψεων-απολύσεων, των συναντήσεων με το Σωματείο, των δωρεών, των δενδροφυτεύσεων, των μικροέργων (παγκάκια σε πολλά σημεία του Λαυρίου, συντήρηση Ηρώου κλπ), ενώ έγινε και ανάδοχος παιδιών των εργαζομένων, όπως της Τασούλας, κόρης του λογιστού των Κλωστηρίων και Μαέστρο της ανδρικής χορωδίας, Γιώργου Τζανετάκη. Φρόντισε και για την μουσική ψυχαγωγία των εργαζομένων κατά την διάρκεια του κολατσιού. Το ρεπερτόριο μουσικών ακουσμάτων από το γραμμόφωνο ήταν ευρυτάτης κλίμακας, αφού περιελάμβανε, απ' την οπερέτα «Βαπτιστικός» του Θεόφρ. Σακελλαρίδη, μέχρι την «Καραγκούνα». Απ' την Σοφία Βέμπο μέχρι την Γκιολ Χανούμ και απ' το «Γρίβα μ' σε θέλει ο Βασιλιάς» έως το «Υπερμάχω». Αψευδής μάρτυρας είναι το χειρόγραφο ευρετήριο, που διαφύλαξε με σεβασμό ο τ. Δ.Σ. Χρήστος Αντωνόπουλος, όπως και οι 2 δίσκοι βινυλίτη, που είχε διαφυλάξει ο ομιλών. Μετά το κλείσιμο της μονάδος, παρέλαβα σταδιακά όλα τα αρχεία εγγράφων, σχεδίων, αντικειμένων κλωστικής ως και παλαιών και νεότερων ιστορικών φωτογραφιών.

Σήμερα, το 2015, όλα τα διασωθέντα αντικείμενα, έχουν κατατεθεί κι εκτίθενται στο Βιοτεχνικό, Βιομηχανικό, Εκπαιδευτικό Μουσείο σε αίθουσα του Τεχνολογικού Πολιτιστικού Πάρκου Λαυρίου, πρώην Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου. Το διευθύνει η Σοφία Ρωκ-Μελά με τους ικανούς συνεργάτες της.

Αξέχαστα θα παραμείνουν τα γεύματα “εργασίας” που παρέθετε ο Δέδες στον όροφο του ξενώνα. Το ισόγειό του χρησιμοποιήθηκε ως εστιατόριο, αποδυτήρια, λουτρό, αλλά και χώρος αντισφαίρισης και ομιλιών Χριστιανικού περιεχομένου.

Στην είσοδο του Ι.Μ. Ναού της Αγίας Παρασκευής Λαυρίου είναι γραμμένο στην μαρμάρινη πλάκα των ευεργετών τ' όνομά του. Ο περίτεχνος ξύλινος σταυρός, που με εντολή του, είχε κατασκευάσει ο ξυλουργός του Κλωστηρίου Δημητρός Ζαρείφης, βρίσκεται στον γυναικωνίτη του Ναού, πιστοποιώντας την άδολη και εγκάρδια σχέση του Νικ. Δέδε με την Εκκλησία !

Έτσι, λοιπόν, οι Αφοί Απάζογλου είχαν την δυνατότητα ν'αφοσιωθούν απερίσπαστοι στην ανεύρεση πελατών, με δέλεαρ την υψηλή ποιοτική στάθμη των νημάτων τους.

Στη διάρκεια της κατοχής με πρωτοβουλία των εργοδοτών και την αρωγή του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, τα Κλωστήρια παρέθεταν συσσίτιο στους εργαζόμενους. Αργότερα τα καζάνια κ.ά. σκεύη κατέληξαν στους παλιατζήδες. Τα μόνα που σώζονταν μέχρι το 1991, όταν έκλεισε το εργοστάσιο, ήταν μερικές πιπέλες

στην κουζίνα του ξενώνα. Το 1971 με “προτροπή” της δικτατορίας προς τους εν Ελλάδι συλλέκτες, επί τη ευκαιρία του εορτασμού της επετείου του 1821, εστάλη στην έκθεση του Ζαπείου και η συλλογή από σπαθιά και όπλα ηρώων της Επανάστασης. Αυτά τα ιερά κειμήλια, που σόλιζαν τον ξενώνα του εργοστασίου, εικάζεται ότι κατατέθηκαν στο Ζάππειο με την βεβιασμένη συγκατάθεση του Ιωσήφ Απάζογλου. Η συλλογή αυτή, την τύχη της οποίας δεν γνωρίζουμε, ελπίζουμε να κοσμήι σήμερα κάποιο τμήμα του πολεμικού μας Μουσείου.

Το οικόπεδο των Κλωστηρίων καταλαμβάνει έκταση 8.465 τ.μ. (και όχι 12.438 τ.μ. που αναφερόταν στο πωλητήριο)!

Προ της εγκαταστάσεως της μονάδος, ο χώρος ήταν γήπεδο, που στο τέλος του κάθε αγώνα οι ποδοσφαιριστές έπαιρναν εναλλάξ τα «κινητά» δοκάρια και τα φύλαγαν σπίτι τους. Ο συμπολίτης μας Παντελής Τατάκης θυμάται ότι το ένα γκολπόστ βρισκόταν περίπου στην θέση του ξενώνα των Κλωστηρίων! Στον ίδιο χώρο, το 1922 φιλοξενήθηκαν οι πρώτοι από τους “ανταλλαγέντες” Μικρασιάτες και σημερινοί συμπολίτες μας. Το γήπεδο-σίβος ματωμένων κορμιών, ήταν μπαζωμένο (όπως και στα περισσότερα σημεία της πόλεως) με σκουριές, κάποιες απ’ τις οποίες έφταναν μέχρι την επιφάνεια.

Σκουριές είναι οι σταχτόμαυρες πέτρες-υποπροϊόντα εκκαμινεύσεων των αργυρομολυβδούχων μεταλλευμάτων Γαληνίτη & Κερουσίτη της “Αργυρίτιδας γής”, που άφησαν σε τεράστιες ποσότητες, ανά το Λαύριο οι αρχαίοι μεταλλευτές-μεταλλουργοί πρόγονοί μας. Αυτά τ’ απορρίμματα των αρχαίων, επανακαμίνευσαν επωφελώς μαζί μ’ επιφανειακές αρχαίες, διαφόρων μορφών εκβολάδες, απ’ το 1864-1872 η Ιταλογαλλική Μεταλλουργική Εταιρεία “Roux-Serpieri-Fressynet C.E. κι ακολούθως από το 1873-1911 η διάδοχός της Ελληνική Εταιρεία Μεταλλουργείων Λαυρίου.

Βορείως των Κλωστηρίων, στη θέση του σημερινού άλσους και του υπαίθριου θεάτρου, υπήρχε η Ρεμίζα-σταθμός των τραίνων, με τα 2 μεγάλα κτήρια και – τα διασωζόμενα μέχρι σήμερα – 4 κτήρια: του “Σταθμού” (Σήμερα Σύλλογος Κρητών Λαυρίου), του “Καφενείου” (σήμερα cafe & fast-food), του “Ξενώνα των σιδηροδρομικών υπαλλήλων και των «τραμβαγέρηδων»”. Επίσης Ν/Δ των Κλωστηρίων (Σήμερα ουζερί-εστιατόριο “το πέτρινο”) και το κτήριο “Οικία” του αρχιεργάτη των σιδηροδρόμων. Το 1951 και 1957 μετά το “σταμάτημα” των τραίνων και του οτομοτρίς αντίστοιχα, στην “Οικία” κατοίκησαν οι οικογένειες του Σταθμάρχη Χαράλαμπου Τσίρη στον όροφο και του Βασίλη Αναστασόπουλου στο ισόγειο. Τέλος έγινε Δικηγορικό γραφείο του ζεύγους των έγκριτων Λαυριωτών Νομικών, Χρήστου & Αφροδίτης Κούκουρα/Μαργαρίτη).

Ο πρόεδρος της Ε.ΜΕ.Λ. Τάσος Μιχ. Βλάδος πρότεινε στους εκπροσώπους του Δήμου “την αγορά του συγκροτήματος, μέσω ίδρυσης Δημοτικής Εταιρείας Λαϊκής Βάσης”. Δυστυχώς δεν εισακούσθηκε.

Σχετική εύστοχη επιστολή είχε δημοσιεύσει αλλά και επιδώσει στον Δήμο Λαυρεωτικής την 23/1/1996 ο επιφανής συμπολίτης μας –τ. πρόεδρος της Ε.ΜΕ.Λ. και νυν μέλος– Αριστείδης Γεωργ. Κανατούρης. Μεταξύ άλλων, πρότεινε την πάση θυσία απόκτηση κι' αξιοποίηση τους. Αυτό δεν έγινε, προφανώς ελλείψει διαθέσιμου κεφαλαίου.

Πρέπει να ομολογηθεί ότι, εκτός της αμφιλεγόμενης θέσης που κατέλαβαν τα Κλωστήρια, με την “μπουρού που απηχούσε «εν Λαυρείω ώραν 13ην», με τους οπλισμένους φύλακες-θυρωρούς, τους υπέρμειτρα αυστηρούς επιστάτες με τις σφυρίχτρες και τον υπάλληλο που κατέγραφε πόσες φορές πηγαίνει στην τουαλέτα ο κάθε εργάτης, κατόρθωσαν να προσφέρουν σταθερή εργασία επί μισόν και πλέον αιώνα!

Επόμενο ήταν ν' αφήσουν καλές εργασιακές αναμνήσεις, αφού στην πορεία του χρόνου λειπούργησαν με τρόπο, που δεν θύμιζε πλέον φάμπρικα με την σκληρή της έννοια, που ενίοτε υποβάθμιζε την προσωπικότητα του εργαζομένου! Τα δικά μας Κλωστήρια ενέπνεαν σιγουριά και ασφάλεια στους γονείς, που έστελναν τα κοριτσόπουλά τους στο μεροκάματο.

Το 1973 ο άοκνος Ιωσήφ Απάζογλου κάλεσε τον Κλωστοϋφαντουργό Πέλλη Παπαδόπουλο (Management Consultant), ζητώντας του μία “Οικονομοτεχνική Μελέτη Σκοπιμότητας Επεκτάσεως Υφισταμένου Κλωστηρίου. Βάσει της μελέτης , ο Ι. Απάζογλου “πρόλαβε” να εγκαταστήσει τα Ελβετικά μνη/τα νέας τεχνολογίας 2 Σύριτες D0/2 Rieter- μία Προγνέστρια F1/1 Rieter και 5 Κλώστριες C-Hispano-Suiza. Δυστυχώς το 1977 όλα σταματούν μετά την δραματική αποχώρηση του άτυχου Ιωσήφ Ι. Απάζογλου, λόγω αιφνιδίου θανάτου της μοναχοκόρης του Ντόλλης.

Το 1978 αναλαμβάνουν ΟΙ ΜΥΛΟΙ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ του Μικρασιάτη Ανδρέα Συμεώνογλου, μ' εκπρόσωπό τον Γρηγόρη Πανά. Άμεσα ενημερώνονται για την optimum παραγωγικότητα των υφισταμένων παλαιών κλωστριών, που τούς παρουσιάσαμε με τον Πέλλη Παπαδόπουλο. Ο περιορισμός του υψηλού ποσοστού απουσιών, επήλθε διά της παροχής έξτρα αμοιβής. Το 1979 με πρόταση μου, παρέχεται και δώρο παραγωγικότητας με σαφώς αντικειμενικά κριτήρια κι' ενθαρρυντικά αποτελέσματα!

Όμως στα 7 χρόνια Διοίκησης των Μύλων δεν ολοκληρώθηκε ο προτεινόμενος από την “μελέτη Παπαδόπουλου” εκσυγχρονισμός. Ίσως λόγω των αναφυόμενων προβλημάτων στην Ελληνική Κλωστοϋφαντουργία. Έτσι αποχώρησαν συνετά το 1985.

Το 1986 πήρε την σκυτάλη ο ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΡΓΥΡΟΣ, ένας υπερήλικας αλλά έμπειρος Βιομήχανος. Προς τιμήν του και εν γνώσει των προβλημάτων στον κλάδο, προσέφερε 100% κοινωνικό έργο. Αυτή ήταν η φιλοδοξία του. Το κέρδος για τον Αργυρό, δεν ήταν αυτοσκοπός, αλλά η ομαλή λειτουργία κι' επιβίωση της μονάδος, που καθ' ομολογίαν του, έδινε ενδιαφέρον στην ζωή του.

Με εκπρόσωπο τον σιβαρό Χρήστο Σπ. Αντωνόπουλο τ. Δ/ντή του εργοστασίου Γαβριήλ, πτυχιούχο Μηχανολόγο-Μηχανικό Γερμανικού Πολυτεχνείου, εκσυγχρόνισαν κατά 85% την μονάδα. [Labor-Μηχανήματα-Δάπεδα- Κλιματισμό-Ψευδοροφές] κ.ά. Ο Λαυριώτης Πίνδαρος Κων. Πολίτης στην Τεχνική Δ/νση, πλαισιωμένος από άριστο Εργατοτεχνικό και Διοικητικό προσωπικό, προσφέραμε τα μέγιστα στο εργοστάσιο.

Μεταξύ των – κατά διαφόρους χρονικές περιόδους– εργαζομένων {παρ/μα 1}, υπήρξαν και οι αξιέπαινες αδελφές Διαμάντω, Ελένη και Ευσταθία Δερμάτη, που βοήθησαν τον ισοβίως ευγνώμονα αδελφό τους Γιώργο Νικ. Δερμάτη, να κάνει ανώτατες σπουδές και να λάβει: Πτυχίο Κλασσικής Φιλολογίας απ' το Πανεπιστήμιο Αθηνών & Διδακτορικό Βιομηχανικής Αρχαιολογίας απ' το Βελγικό Πανεπιστήμιο Louvain-La-Neuve “με άριστα”! Ακολουθώ και έως σήμερα ο αγαπητός συμπολίτης, μας κάνει ιδιαίτερα υπερήφανους με την συνολική του προσφορά: (Βιβλιογραφία - διαλέξεις, ως και νέες προσεγγίσεις στην Βιομηχανική και όχι μόνον, Ιστορία της Λαυρεωτικής).

Την περίοδο Ευαγγέλου Αργυρού η ποιότητα και παραγωγικότητα ανήλθαν σε ζηλευτά επίπεδα, συμπαρασύροντας ανοδικά την παραγωγή, χάριν του προηγμένου Γερμανο-Ελβετικού εξοπλισμού και βεβαίως με την φιλότιμη συνδρομή των εργαζομένων. Έχοντας προσωπική αντίληψη, θ'αναφερθώ στις αιτίες, που υπέπεσαν στην αντίληψή μου και που συνετέλεσαν στην οριστική διακοπή λειτουργίας των Κλωστηρίων :

1) Οι αρνητικές συγκυρίες (κορεσμός της αγοράς), που οδήγησαν στην σταδιακή αδυναμία διάθεσης των νημάτων μας.

2) Η διακοπή πιστώσεων από τις Τράπεζες “για έξοδα κινήσεως”.

(Αγορά 1ης ύλης – πληρωμές κ.ά.)

3) Η απόλυτη αδυναμία συμπίεσης των τιμών πώλησης των αρίστης ποιότητας νημάτων μας, στα «βάθη» εκείνα που μας επέβαλλαν οι αθρόες “εισαγωγές” κάποιων ανταγωνιστών του εξωτερικού.

Θεωρώ ότι κύριος υπεύθυνος ήταν ο “σκουριασμένος” κρατικός μηχανισμός, που: Δεν επέβαλλε τους πρέποντες δασμούς προστασίας του Έλληνα Κλωστοϋφαντουργού και όχι μόνον! Δεν φρόντισε, παρά την “προειδοποίηση και τις παροτρύνσεις” των υγιών επιχειρηματιών, να είμαστε ανταγωνιστικοί στις εξαγωγές. Τέλος, επιτρέψτε μου να παραθέσω τους βασικούς συντελεστές μείωσης της παραγωγής, που εντοπίστηκαν και καταγράφηκαν μετά από προσωπικούς ελέγχους κι' ευλαβική τήρηση σχετικών στοιχείων την περίοδο 1986-1991:

Α) Απώλεια 860 τόνων νήματος (16,83%), λόγω αστάθμητων-απρόβλεπτων αλλά και μη απευκταίων αιτιών: Ηλεκτρο/μηχανικές βλάβες – Διακοπές Ηλεκτρικού ρεύματος, υπαιτιότητα Δ.Ε.Η. – Έλλειψη πρώτης ύλης και «Νεκροί χρόνοι»

από Συντηρήσεις μηχανημάτων (Doffings – αλλαγές Νο νήματος – γραναζιών – περιστροφών).

Β) Απώλεια 301 τόνων νήματος, λόγω αντικειμενικά δίκαιων μεν, αλλά απολύτως άκαιρων” απαιτήσεων και “βεβιασμένων” αποφάσεων για απεργίες και στάσεις εργασίας, των άπειρων εκπροσώπων των εργατών, ιδίως την περίοδο που η Εταιρεία παρέπαιε!

Γ) Απλήρωτες οφειλές πελατών της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Το αποτέλεσμα; Τα Κλωστήρια Λαυρίου έκλεισαν για πάντα. Το συγκρότημα των Κλωστηρίων Λαυρίου πλειστηριάσθηκε αναγκαστικά σύμφωνα με ειδικές διατάξεις του Νόμου 1891/90 από τον ειδικό εκκαθαριστή ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. και με την έκθεση 5708 της 2/4/1997 κατακυρώθηκε στις α) Άλφα Δομή Τεχνική Κατασκευαστική Α.Ε. β) Ελληνοβαλκανική Ανώνυμη Εμπορική Βιοτεχνική Τουριστική Αγροτοκτηνοτροφική Εταιρεία Α.Ε. “κοινώς και αδιαιρέτως” κατά το 1/2 στην αξία των 288,6 εκατομμυρίων δρχ. Την 28/12/2000 το ποσοστό της Ελληνοβαλκανικής μεταβιβάστηκε έναντι του ποσού των 800 εκατ. δρχ ! στην Rebikat Ανώνυμη Τουριστική Εταιρεία Holdings Α.Ε.

Το μόνο παρήγορο ήταν η αποζημίωση από τον Ε. Αργυρό, με προτεραιότητα των 135 εργατών, ενώ ακολούθησαν οι μισθωτοί, χωρίς όμως ποτέ να εξοφληθούμε στο υπόλοιπο 50% από την ειδική εκκαθαρίστρια Αστικά Ακίνητα Α.Ε.

Αργότερα, τα σύγχρονα αλλά και τα παλιότερα μηχανήματα εκποιήθηκαν σε Τούρκο επιχειρηματία πώλησης μεταχειρισμένων μηχανημάτων και η ΙΣΤΟΡΙΚΗ αυτή μονάδα που έθρεψε 3 γενεές, πέρασε για πάντα στις καλές εργασιακές μας αναμνήσεις.

Ο Δήμος Λαυρεωτικής λαμβάνοντας υπ’ όψιν του ότι το 2001 το Υπουργείο Πολιτισμού κήρυξε το κτήριο (πρώην ξενώνα) στη γωνία Φωκ. Νέγρη – Π. Κουντουριώτη, διατηρητέο μνημείο, αποφάσισε στις 3/2/2005 για τους όρους χρήσης του ακινήτου και τους πολεοδομικούς όρους “ύψους και κάλυψης”.

Έκτοτε η τύχη του ακινήτου εξαρτάται από τους στόχους των σημερινών ιδιοκτητών [κ.κ. Δράχνη & Κουβουτσάκη}, που ατυχώς δεν φαίνονται στον ορίζοντα, αφήνοντάς το έρημο κι’ αναξιοποίητο στο κεντρικό σημείο του λιμανιού. Η θλιβερή του θέα πληγώνει όσους εργασθήκαμε εκεί, αλλά και τους άλλους Λαυριώτες.

Πιστεύω ότι ήλθε η ώρα για επανεκκίνηση μιας μεθοδευμένης νέας προσπάθειας ώστε, το εν λόγω ακίνητο να επανέλθει στα χέρια του Δημοσίου και της Πόλης μας !

Τελικά διαπιστώνουμε ότι, η πρώτη θέση Ελληνικής Εταιρείας, από άποψη μακροβιότητας, που κατέλαβαν τα Κλωστήρια, αλλά και η 2η μετά την Γ.Ε.Μ.Λ. (που με τις Roux-Serpieri-Fressynet και τη διάδοχό της Ελληνική Μεταλλουργική Εταιρεία, αναμόρφωσαν το Νεότερο Λαύριο), είναι ο αδιάψευστος μάρτυρας της μεγίστης προσφοράς των Ιστορικών Κλωστηρίων στην πόλη του Λαυρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Νο 1

Λίστα όσων εργάσθηκαν - ως χειριστές *- στα μηχανήματα ΣΚΟΥΤΣΕΡ - ΧΑΡΤΖΙΑ - ΣΥΡΤΕΣ - ΚΤΕΝΙΣΤΡΙΕΣ - SUPER - LAP - ΠΡΟΓΝΕΣΤΡΙΕΣ - ΚΛΩΣΤΡΙΕΣ - ΜΠΙΟΜΠΙΝΟΥΑΡ - ΔΙΚΛΩΝΑ - ΑΝΕΜΗ - ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ ΝΗΜΑΤΩΝ & άλλες βοηθητικές εργασίες.

Αγγελάκη Ευθυμία - Αθανασιάδου Κυριακή - Αλεξίου Ζωή - Αδρεσάκη Ζωή - Αλεξανδράκη Μαρία - Αναγνωστοπούλου Περιστερά - Ανδρεάδου Αγγελική - Ανδρέου Στυλιανή - Ανδρίτσος Θεόδωρος - Ανδρισάκη Μελλπομένη - Ανδρίτσου Σταυρούλα - Ανέστη Ειρήνη - Βάγια Βασιλική - Βάγια Παρασκευή - Βάλβης/Ντεβίσι Ρενέ - Βαλλή Διαμάντω - Βαμβούνη Γρηγορία - Βαμβακούση Νερατζιά - Βαρδίκος Μιχάλης - Βαρδίκου Ευγενία - Βαρδίκου Ειρήνη - Βαρδίκου Μαρία - Βαρυθυμιάδου Παρθένα - Βασσάλου Χριστίνα - Βασιλείου Δήμητρα - Βασιλικού Μαρθα - Βαπτή/Κανέλλη Γρηγορία - Βελαώρα Αικατερίνη - Βελούδου Αργυρώ - Βελούδου Ειρήνη - Βελούδου Ευγενία - Βενιού Καλλιόπη - Αντώνης Βλάχος - Σωτήρης Βλάχος - Βλάχου Κ. Ελένη - Βλάχου/Χαριτάκη Ελένη - Βλάχου Μαρία - Βούλγαρης Ανδρέας - Βουρλάκος Θεόδωρος - Βουρνέλη Άννα - Βουρλάκος Μιχαήλ - Γαβρίλη Γκόλφω - Γεωργαρέλη Ιωάννα - Γεωργιάδου Αναστασία - Γεωργίου Μαρία - Γιαννόπουλος Ανδρέας - Γιαννούλη Μαριάνθη - Γιακουμπόγλου Βασιλική - Γκίκα Βασιλική - Γκίκα Παναγιώτα - Γκίκα Στυλιανή - Γκίκα Θεοκάρη - Γκίκα Μαρία - Γκίκουρης Μιχάλης - Γκίκουρης Χρήστος - Γκίνη Μαίρη - Γκίνη Λιάνα - Γκίρη Αθηνά - Γκόγκου Αικατερίνη - Γκόγκου Ελένη - Γκιώκα Παγώνα - Γκοράτσα Σουζάνα - Γκιώνη Ευαγγελία - Γκιώνη Παναγιώτα - Γλαντζή Φαρφουρή - Γλαντζής Νίκος - Γλέζου Στυλιανή - Γόντζου/Χαροκόπου Ελένη - Γούλα Σοφία - Γούλας Βησσαρίων - Γρηγορίου Μάρθα - Δελνηταδάκη Σταματίνα - Δελλή Ευαγγελία - Δεμερτζή Ελένη - Δενδρινού Παγώνα - Δερμάτη Αδαμαντία - Δερμάτη Ελένη - Δερμάτη Ευσταθία - Denvust Rene - Διακάκη Αναστασία - Διακάκη Νέλλη-Δημητριάδου Δήμητρα-Δημητριάδης Αντώνης - Δουκέρη Ευαγγελία - Δαλαβίτσιου Δόμνα - Δεληγιάννη Μαρία - Δρακόγιαννης Χρήστος - Δράκου Κυριακή - Δράκου/Μαυρίδη Ελένη - Δρίβα Άννα - Δρίβα Αικατερίνη - Δράκος Κυριάκος - Δρακόγιαννης Χρήστος - Δρίβα Χαρούλα - Δρογώση Ευαγγελία - Δρογώση/Παραβάλου Ευαγγελία - Δρογώση Μαρία - Δρόσου Σταματίνα - Δρόσου/Κυριακάκη Ζαμπέλα - Ελευθεριάδης Γιώργος - Εσέρογλου Αναστάσιος - Εσιανίδου / Πρεβενά Αναστασία - Ευρένιος Δημήτριος - Ευριπιώτη Παρασκευή - Ευριπιώτη Μαρία - Ζαμαντζά Δήμητρα - Ζαμπέλη Μαρία - Ζαρίφη Δόμνα - Ζαφείρα Χριστίνα - Ζιάκα Ελένη - Ζιάκα Μαρία - Ζουλού Ελένη - Ζουμά Ευσταθία - Ζουμάς Μανώλης - Ζουμά Παγώνα - Ζουρνατζή Λουκία - Ζώρζου Ευαγγελία - Ζώρζου Μαρία - Ζώρζου Φωτεινή - Θεοδοσίου Ζωή - Θωμά Αικατερίνη-Θωμά Μάτα - Ιακώβου Δήμητρα - Ιδρίζογλου Αντώνης -Ιδρίζογλου Σασινέ - Ιδρίζογλου Χουσεϊν - Ιδρίς Χασάνογλου - Ιωσφίδου Σοφία - Καλέα Ειρήνη - Καλογερίνης Κώστας - Καλογιάννη Πετρούλα - Καλογιάννη - Περιβολά Ελένη - Καλογιάννη Μαρία -Καλουπάκη Αναστασία - Καλτσάς Σταύρος - Καλυμνίου Αικατερίνη- Καλυμνίου Ελένη - Καλυμνίου Τριανταφυλλιά - Κανάλη Ελπινίκη- Κανέλλη Ειρήνη - Καλούση Κατερίνα - Κανελλάτου Κασσάνδρα - Κανέλλη Γεωργία - Καραγιάννη Αδαμαντία - Καρακατσάκη Κυριακή - Καρακατσάκη/Πρεβενά Μαριάνθη - Καρατζής Ανάργυρος - Καρατζή Δήμητρα - Καρατζής Θεόδωρος - Καρέλη Κική (Βουχάρα) - Καρέλης Ευάγγελος - Κατράκου Σοφία - Κατράκου Ευγενία - Κατράκου Κων/να - Κατσιπή Μαρία - Κατσιπή Κατίνα - Κατσιπή Θεολογία - Κατσιπής Αντώνης - Κατσιπής Σπύρος-Κατσιπή Δέσποινα-Κατσιπή Μαριάννα - Κεραμιδά Ιωάννα - Κηπόσογλου Ελένη - Κιαχόπουλος Θεόδωρος - Κιαχοπούλου Παρασκευή - Κόγια Ειρήνη - Κόγια Ελένη - Κοκορόσκος Βασίλης - Κόλλια/Βιτωράτου Ευφροσύνη - Κοντορούδας Νίκος - Κοντορούδας Γιάννης - Κοτοπούλη Σοφία - Κουκουβαγά - Κρασά Μαργαρίτα - Κουρκούλης Λευτέρης - Κουρκούλη Ελένη - Κουρκούλη Γεωργία-Κυρίκου Ανθή - Κυβρικοσαίου Θεοπούλα - Κυβρικοσαίου Ελένη - Κυρισοπούλου Ελένη - Κωνστανταράκη Μαρία - Λάζου Διαμάντω - Λάζου Ελένη - Λάμπρου Κατερίνα - Λάππα Ελένη - Λάπα Μαρία - Κατίνα Λεμπέση - Λιοτσάκης Βασίλης - Λουκάς Γεώργιος - Λουκάς Ιωάννης - Λουκά Ελένη - Μάν Αναστασία - Μάν Αγγέλα - Μάν Παρ-

θένα - Μάν Πινελόπη - Μαργέτη Νικολέττα - Μαργέτη Γεωργία - Μαργέτη Στυλιανή - Μαυριδερός Μιχάλης - Μαχαιρίδου Αναστασία - Μαχούτη Αικατερίνη - Μελανοφρύδης Αριστοτέλης-Μπαφίλια Μαρία-Μπαφίλια Ευανθία-Μπερδούση Μαρία- Μπιζιώτα Μαρία- Μάινα Γεωργία - Μηνάς Παντελής- Μπισέλος Απόστολος- Μπισέλου Κλεοπάτρα - Μπισέλου Μαρίνα - Μιχάλη Βασιλική- Μόκκα Αγορίτσα- Μόρογλου Μυλιώ- - Μπουζαλάκου Ευγενία-Μπουζαλάκου Παναγιώτα-Μπουζαλάκου Ελένη-Μπουντούρη Ελένη-Μακαρώνη Πασχαλιά-Μαραγκού Σοφία-Μαργαρίτη Στυλιανή-Μαργαρίτη Κατερίνα- Μαργαρίτη Σταυρούλα- Μονάς Παντελής- Μουζάκης Αλέξανδρος-Μπαρμπαρή Μαρία-Μπλάντα Χρυσούλα- Μπλάντας Δημήτρης- Μυλωνά Αικατερίνη - Μυλωνάς Πέτρος-Μυλωνά Σταματίνα -Μωράκος Βασίλειος-Μωράκος Δημήτριος - Νεοφύτου Βαρβάρα/ Σφακιανού - Νιάκα Χαρίκλεια- Νικολακάκη Ελένη-Νικολάου Αθανάσιος- Νικολάου Γεωργία-Νικολάου Δήμητρα - Νόνα Ευαγγελία-Νόνα Ευγενία-Ντασιώτη Μάγδα - Ξαγοράρη Ειρήνη- Ξαγοράρη Κατερίνη- Ξέστερνο Μαρία - Ορφανίδου Γεωργία - Ουλιτσπούλου Αικατερίνη- Παγκάκη Σύρμω- Παγκίδου Ελισάβετ- Παγκίδου Ξανθή- Πάνου Ευγενία-Παπαγεωργίου Παγώνα-Παπαδή Γλυκερία- Παπαδόπουλος Ευστάθιος-Παπαδοπούλου Ευμορφία-Παπαδοπούλου Κασσάνδρα-Παπαδοπούλου Κασσιανή- Παπαδοπούλου Σοφία- Παπαθανασίου Αννέτα-Παπαθανασίου Ειρήνη-Παπαθανασίου Κων/να - Παπακώστα Ασημίνα-Παπακώστα Βασιλική- Παπακώστα Τριανταφυλλιά- Παπακώστα Λαμπρινή- Παρασκευά Δέσποινα-Παράβαλος Γιάννης- Παραβάλου Μαργαρίτα- Παραβάλου Φλώρα - Παραβάλου Φρόσω-Παριανός Μιχάλης-Πάσσαρη Άννα-Περράκη Ζωή-Περράκη Ελένη-Περράκη Σταυρούλα-Περιβολά Ελένη- Πετρίδου Βερονίκη- Πετρίδου Σοφία- Πετρολιάγκης Β. Κοσμάς- Πισικάλη Ευθυμία - Πισικάλη Κων/να-Πισικάλη Μαρία-Πισικάλη Μαρούλα-Πισικάλης Γιώργος-Πισικάλη Μαρία-Πισικάλη Πινελόπη-Πισικάλη Φωτεινή-Πισικάλης Βασίλειος-Πισικάλης Μανώλης-Πετράκος Γιώργος-Πετράκου Καλλιόπη-Πετράκου Βασιλική- Ποδόγυρος Σπύρος - Ποδόγυρου Σταματίνα- Πρεβενάς Ι. Βασίλης- Πρεβενά Σοφία-Ρενιέρη Γεωργία-Ρενιέρη Κυριακή-Ρενιέρη Χαρούλα- Ρενιέρη Καλλιόπη- Ρίζου Δέσποινα- Ρότα Αναστασία-Ρότα Ελ- Ρουσκέτος Γιάννης - Σαββίδου Παρασκευή-Σακκάς Ελευθέριος- Σαργιαννίδου Κυριακό - Σαχπάζη Παναγιώτα-Σέμπρου Μαρία-Σιαμίδου Ελένη-Σιαμίδης Ηρακλής-Σίττα Γεωργία-Σκιαδά Ελένη- Σουλειμάνογλου Φικριέ- Σουράνη Αθηνά-Σταύρου Γεωργούλα- Στοιλα Ελισάβετ-Σίττα Ουρανία-Στουραίτη Αρχοντούλα-Στουραίτης Ευάγγελος-Στουραίτης Σωτήρης- Συρανήδης Ιορδάνης- Συρανήδου Παναγιώτα- Συρίγος Θανάσης- Σωτηρίου Διαλεχτή- Σωτηρίου Αδαμαντία-Συρίγος Στυλιανός-Συρίγος Νίκος-Συρίγου Κατερίνα-Συρίγου Αργυρώ- Συρίγου Δέσποινα- Συρίγου Παγώνα- Συρίγου Εργίνα-Συρίγου Μαгдаληνή-Συρίγου Μαρία- Συρίγου Πινελόπη- Συρίγου Φλώρα- Σεργιάννης Γιάννης- Σφακιανός Γιάννης - Σφακιανού/Δούνη Μαρία - Στουφής Διονύσης-Ταυρίδου Παρέσσα- Ταυρίδης Στάθης- Τερεζάκη Παναγιώτα-Τερζόπουλος Ανέστης-Τερζόπουλος Δημήτρης-Τερζοπούλου Παναΐλα-Τηλαβερίδης Ανέστης-Τζώρτζη Σοφία-Τόκκα Ελισάβετ-Τοπαλάκης Στέργιος-Τρικαλιώτη Αγγελική- Τρικαλιώτη Άννα- Τζαλιδη Αικατερίνη- Τσίρος Εμμανουήλ- Τσίρου Αναστασία -Τσιριγώτη Ελένη - Τσιριγώτη Αργυρώ - Τσίγκλου Αφροδίτη- Τσιώλη Αγγελική- Τσελεπή Αντωνία-Τσελεπή Ευαγγελία-Τσουντουράκης Ανδρέας-Τσουντουράκη Φωτεινή-Φύτρου Μαργαρίτα-Φύτρου Μαρία-Φύσσαρη Μαρία-Φύτρος Αντώνιος-Φωτιάδου Κλεώνη-Φωτιάδου Κυριακή-Φωτιάδης Δημήτριος-Φωτιάδης Χαρίκος-Φωτοπούλου Παναγιώτα - Χόρβατ Αναστασία- Χρηστεύλη Ραλιώ - Χριστοφορίδης Γεώργιος- Ψαρουπά Ευγενία - Ψωμά Φλώρα

*Οι προαναφερθέντες χειριστές όλων των μηχανημάτων, στις «γραμμές ΠΙΕΝΙΕ & ΚΑΡΝΤΕ – εκτός των προκαταρκτικών Σκούτσερ-Χάρζια – είναι σχετικά αδύνατον να καταταγούν σε κάποιο «πόστο» και αυτό διότι στην πλειονότητά τους κατείχαν πάμπολλες ειδικότητες. Για παράδειγμα η Ελένη Δερμάτη, μία έμπειρη εργάτρια με βασική εργασία στο συνεργείο συντηρήσεως και καθαρισμού, σε περιπτώσεις απουσιών συναδέλφων της, κάλυπτε με άνεση, και βεβαίως με ασφάλεια, όλο σχεδόν το φάσμα των μηχανημάτων. Από κτενίστριες μέχρι τα μπομπινουάρ.

Βεβαίως η αποδοχή αλλαγής πόστου από πλευράς χειριστού τύχανε αναγνώρισης από πλευράς Τεχνικής Δ/νσεως διά της παροχής δώρου παραγωγικότητας (τουλάχιστον επί των ημερών μου).

Άξιος αναφοράς είναι ο αγαπητός και σεμνός οικογενειάρχης Ηρακλής Σιαμίδης. Ήταν ο συνεπέστερος χειριστής κλωστριών της νυκτερινής Βάρδιας. Στα 25 χρόνια που δούλεψε (1966-1991) μέχρι την συνταξιοδότησή του, είχε μηδενικές απουσίες. Σήμερα φορώντας το καπελάκι του περιδιαβαίνει καθημερινά το σταματημένο και σκυθρωπό εργοστάσιο.

*****

Κλώστες/Τεχνικοί Δ/ντές: Παπαδόπουλος {Μάλλινα ορόφου} - Βατl - Κων. Καρδαράς - Γεώργ. Βισβίκης - Πρωτόπαπας - Πίνδαρος Πολίτης - Νίκος Τσώνος.

Ηλεκτρολόγος: Πετρολιάγκης Κώστας.

Τεχνίτες Χαρτιζιών: Μαυριδερός Μιχάλης - Παρασκευής Θεόδωρος - Δρίβας Μηνάς - Σιαμίδης Αχιλλέας.

Τεχνίτες "passe-partout": Δικαιούλιας Δημήτρης (Ατμολέβητας) - Στέφας Κώστας - Πετράκος Βασίλης.

Μηχανουργοί: Παναγόπουλος Γιώργος - Γλαντζής Δημήτρης - Δικαιούλιας Παναγιώτης.

Εργοδηγοί: Ρηγόπουλος Δημήτρης (σχεδιαστής) - Δικαιούλιας Γιάννης (Σ.Κ.Υ.Π.)

Υπεύθυνοι ηλεκτρονικών μηχανισμών: Τηλαβερίδης Πολυχρόνης - Χαραμής Παναγιώτης.

Συντηρητές/μηχανικοί: Κώστας Μαυριδερός - Ελευθεριάδης Χαράλαμπος.

Συντηρητές κλιματισμού: Στέφας Στέλιος - Εσέρογλου Τάσος

Αποθηκάριο προϊόντων & δεμάτων βάμβακος: Πιτσικάλης Ε. Αντώνης - Πιτσικάλης Χ. Αντώνης.

Αποθηκάριος ανταλλακτικών, χειριστής τροχίσματος πιεστικών κυλίνδρων και μέλος συνεργείου συντηρήσεως Δρίβας Βαγγέλης.

Οι προϊστάμενοι Βάρδιας: Πετρολιάγκης Γιάννης - Πιτσικάλης Βαγγέλης - Καλογερίνης Πολυχρόνης - Κωστάλας Δημήτρης - Ασημοπούλου Μαρίκα.

Οι - κατά διάφορες χρονικές περιόδους - επιστάτες: Βούλγαρης Ανδρέας - Καπαξής Αντώνης - Γούργια Δέσποινα - Θωμά Αθανασία - Βαποράκη Τριανταφυλλιά - Βαποράκη Βασιλική - Βελαώρα Αικατερίνη - Βελούδου Ελένη - Φλέσσα Θεώνη - Καρατζή Δήμητρα - Τζέλος Γιώργος - Τσιριγώπη Αργυρώ - Ανδρεάδης Γιάννης - Σκουλικαρίτης Δημήτρης.

Οι εν Λαυρίω λογιστές Νίκος Παναγιώτου - Γιώργος Τζανετάκης - Ευθύμιος Παπαγεωργίου - Μαρία Μακρή/Αντωνοπούλου.

Οι βοηθοί λογιστού Βερβέρη Καλλιόπη - Ψωμάς Γιάννης.

Laboratoire ελέγχου ποιότητας νημάτων: Πολίτη Μαρίκα- Δράκου Κυριακή-Θεοδωρίδου/Περράκη Σταυρούλα-Βικελή Γεωργία- Βλάχου Μαρία-Παπαϊωάννου Βασιλική

Φύλακες - θυρωροί: Μπάρμπας Μανώλης (Ο πρώτος φύλακας με ...άδειο περίστροφο) - Παριανός Γιώργος-Σακκάς Κων/νος-Καραμαδούκης Γιώργος- Παπαγγελής Διονύσης - Παρασκευής Γιάννης (Τα Καλοκαίρια).

*****